

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

Олексій ЗОРЯ

(протокол «01» 09 2025 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Переддипломна практика

освітньо-професійна програма Туризм

спеціальність 242 Туризм і рекреація

галузь знань 24 Сфера обслуговування

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

факультет обліку та фінансів

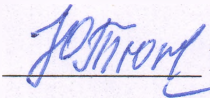
ПОЛТАВА
2027-2028 н. р.

Робоча програма переддипломної практики для здобувачів вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Туризм»
спеціальності 242 Туризм і рекреація
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Мова викладання: державна

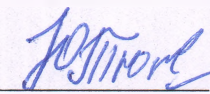
Розробник: ТЮТЮННИК Юрій, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і
туризму, к.е.н., доцент

«01» вересня 2025 року

 Юрій ТЮТЮННИК

Погоджено гарантом освітньої програми «Туризм»

«01» вересня 2025 року

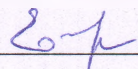
 Юрій ТЮТЮННИК

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Туризм та рекреація»

протокол «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

«Туризм та рекреація»

 Олена ЄГОРОВА

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис Переддипломної практики

Елементи характеристики	242 ТР_бд_2024
Загальна кількість годин	180
у тому числі самостійної роботи	180
Кількість кредитів	6
Місце в Індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова
Рік навчання (курс)	4
Семестр	8
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

2. Мета та завдання практики

Метою Переддипломної практики є поглиблення та розширення теоретичних і практичних знань у галузі туризму та рекреації і господарської діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; формування умінь, навичок та необхідних компетентностей для прийняття самостійних рішень при виконанні фінансово-економічних розрахунків та використанні методів ефективного управління; практична підготовка до професійної діяльності.

Завдання Переддипломної практики:

- оволодіння новітніми технологіями, навичками роботи на одному з робочих місць суб'єкта туристичної індустрії;
- отримання цілісного уявлення про роботу підприємства, що працює в індустрії туризму, за допомогою вивчення функціональної взаємодії підрозділів і зв'язків із зовнішнім середовищем;
- закріплення і поглиблення знань, отриманих у період проходження усіх видів практик;
- отримання навичків самостійного вирішення завдань, що стоять перед працівниками підприємств, діяльність яких вивчається;
- вивчення практичних методів аналізу й організації роботи фахівців різних секторів туристичної індустрії та обґрунтування можливостей їх оптимізації на основі отриманих теоретичних знань;
- участь в організаційно-масових заходах і розвиток практики ділового спілкування з фахівцями і керівниками бази практики;
- виявлення проблем, що мають місце на підприємствах індустрії туризму;
- підготовка практичного і аналітичного матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи.

3. Передумови для проходження практики

Перелік навчальних дисциплін, які передують проходженню переддипломної практики відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми: Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в сфері обслуговування, Іноземна мова (за професійним спрямуванням), Історія та культура України. Українська мова (за професійним спрямуванням),

Університетська освіта, Фізичне виховання, Філософія, Аналіз туристичної діяльності, Географія туризму та рекреації, Друга іноземна мова, Економіка та фінанси закладів сфери обслуговування, Інформаційні системи, технології та безпека в закладах сфери обслуговування, Логістика в туризмі, Маркетингові дослідження в сфері обслуговування, Менеджмент закладів сфери обслуговування, Міжнародний туристичний бізнес, Моніторинг туристичних destination, Облік і оподаткування туристичної діяльності, Організація готельної та ресторанної справи, Організація туристичних подорожей та комплексного туристичного обслуговування, Основи музеєзнавства та організація екскурсійних послуг, Основи наукових досліджень в туризмі, Основи туризмознавства, Правове регулювання діяльності закладів сфери обслуговування, Рекреація і курортна справа, Сільський зелений туризм, Спеціалізовані види туризму, Статистика туризму, Туристичне краєзнавство, Туристичне країнознавство, Туропереїтинг.

4. Результати проходження практики

Компетентності:

загальні:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу недопустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

фахові:

ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ФК4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

ФК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

ФК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

ФК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

ФК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

ФК9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

ФК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

ФК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

ФК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести презентаційну роботу.

ФК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

ФК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ФК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

ФК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

ФК17. Розуміння місця і значення статистичної, облікової, податкової та аналітичної інформації у забезпечення діяльності суб'єктів туристичного бізнесу.

ФК18. Розуміння організаційно-управлінських та економічних засад розвитку сільського зеленого туризму.

Програмні результати навчання:

ПР1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних

стандартів з обслуговування туристів.

ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

ПР7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПР8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПР9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

ПР23. Використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу.

ПР24. Уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.

**Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними
результатами навчання**

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання практики
ПР1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.	знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів
ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
ПР3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.	знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ
ПР4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.	пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору
ПР5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.	аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території
ПР6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.	застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів
ПР7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.	розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт
ПР8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.	ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися
ПР9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.	організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки
ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).	розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна)
ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.	володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності
ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг
ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.	встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття
ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.	проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань
ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.	діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості
ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.	управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері
ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.	адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях
ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.	аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань
ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.	виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання
ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.	приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності
ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.	професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях
ПР23. Використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу.	використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу
ПР24. Уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.	уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму

5. Програма практики

Тема 1. Організаційна та економічна характеристика туристичного підприємства. Статус підприємства (дата створення, юридична адреса, форма власності, належність до певної організаційно-правової форми, основні цілі та обмеження діяльності, загальна стратегія) відповідно до Статуту, Установчого договору, Ліцензії на право здійснення відповідного виду підприємницької діяльності, Сертифікату відповідності тощо. Організаційно-управлінська структура бази практики, функції підрозділів та взаємодія між ними. Форми реалізації функцій менеджменту на підприємстві (загальне адміністративне управління підприємством). Динамічний аналіз основних груп показників ресурсного забезпечення, результатів та ефективності діяльності підприємства (забезпеченість матеріальними, нематеріальними та трудовими ресурсами, надання туристичних послуг, фінансові результати та рентабельність, фінансова стійкість та платоспроможність).

Тема 2. Стан питань, що досліджуються у межах теми кваліфікаційної роботи. Проведення визначених аналітичних розрахунків досягнутого рівня проблематики, що досліджується відповідно до теми

кваліфікаційної роботи на матеріалах бази практики. Узагальнення проведених розрахунків та оцінювання отриманих результатів у межах тематики досліджень.

Тема 3. Шляхи вдосконалення питань, що досліджуються у межах теми кваліфікаційної роботи. Формулювання пропозицій щодо можливих шляхів і напрямів вирішення проблем, які досліджуються, на сучасному етапі розвитку сфери туризму та рекреації, що підтверджені відповідними розрахунками та висновками.

6. Структура (тематичний план) практики

Таблиця 3

Структура (тематичний план) Переддипломної практики

Назви теми	Кількість годин		
	усього	у тому числі	
		навчальні заняття	самостійна робота
Тема 1. Організаційна та економічна характеристика туристичного підприємства.	45	-	45
Тема 2. Стан питань, що досліджуються у межах теми кваліфікаційної роботи.	45	-	45
Тема 3. Шляхи вдосконалення питань, що досліджуються у межах теми кваліфікаційної роботи.	90	-	90
Разом	180	-	180

7. Вимоги до баз практики

Переддипломна практика проводиться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення переддипломної практики здобувачів вищої освіти, повинні відповідати наступним вимогам:

- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання здобувачам вищої освіти права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

Переддипломна практика здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Туризм проводиться, як правило, на туристичних підприємствах. Вибір баз здійснює кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму з урахуванням завдань практики і можливостей їхньої реалізації. Підприємства – бази переддипломної практики повинні мати високий рівень техніки і технології, організації і культури праці, мати достатню інформаційно-статистичну базу для реалізації програми практики.

База для проходження переддипломної практики повинна співпадати з

базою досліджень у кваліфікаційній роботі.

На час проходження переддипломної практики за рішенням керівника підприємства (установи, організації тощо) здобувачі вищої освіти можуть бути працевлаштованими на штатні посади (за наявності відповідних вакансій), які відповідають вимогам програми практики.

8. Організація проведення практики

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення переддипломної практики, є:

- розроблення робочої програми практики та методичних рекомендацій з переддипломної практики;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти між університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо) – базами практики;
- розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики;
- призначення керівників практики;
- проведення настановчих зборів здобувачам вищої освіти;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Для проведення переддипломної практики кафедра формує та подає на узгодження керівнику виробничої практики навчального відділу перелік підприємств (організацій, установ тощо), які відповідають вимогам до баз практики. Даний перелік може доповнюватися підприємствами (організаціями, установами тощо), запропонованими здобувачами вищої освіти. Укладання договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти з підприємствами (організаціями, установами тощо) здійснюється за сприяння кафедри, не пізніше як за місяць до початку практики. Договори, укладені з базами практики, є юридичною підставою для проходження переддипломної практики здобувачами вищої освіти. Строк дії договорів погоджується договірними сторонами. Кафедра проводить розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики не пізніше як за місяць до початку практики. Кафедра за поважних причин може ініціювати зміну бази практики.

Керівництво переддипломною практикою здійснюють від університету викладачі кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму (відповідно до наказу по університету), від підприємства (бази практики) – провідні його фахівці (відповідно до наказу, виданому на підприємстві). Здобувачі вищої освіти відряджаються на базу практики на підставі документального підтвердження готовності підприємства забезпечити керівництво практикою, надати необхідні для написання звіту дані та можливості забезпечити дотримання вимог охорони праці.

У процесі проходження практики за її ходом здійснюється контроль, метою якого є виявлення й усунення недоліків, надання практичної допомоги здобувачам вищої освіти з виконання програми практики, підвищення ефективності її проходження. Контроль з боку університету здійснюють

керівник практики та завідувач кафедри. За необхідності вони вживають оперативні заходи для усунення виявлених недоліків.

Керівник переддипломної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики здобувачів вищої освіти;
- забезпечує проведення усіх організаційних заходів перед відправкою здобувачів вищої освіти на практику (збори, ознайомлення з наказом про бази практики тощо);
- проводить інструктаж здобувачам вищої освіти з техніки безпеки на підприємстві;
- контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до баз практики;
- забезпечує якість проходження практики;
- доводить до відома здобувачів вищої освіти перелік питань, які повинні відображатися у звіті з практики з урахуванням специфіки підприємства;
- проводить у процесі практики консультативну роботу зі здобувачами вищої освіти, виконує поетапний контроль ходу виконання програми практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження здобувачами вищої освіти;
- організовує захист звітів з практики у встановлені терміни;
- подає на кафедру звіт керівника переддипломної практики.

Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі та функціональні обов'язки якого відповідають профілю спеціальності 242 Туризм і рекреація.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою здобувачів вищої освіти згідно з програмою практики;
- знайомить здобувачів вищої освіти із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їхнє дотримання;
- здійснює якісний і своєчасний інструктаж з техніки безпеки та охорони праці;
- у перший день практики проводить вступну бесіду та екскурсію, в ході якої розповідає про історію підприємства та перспективи його розвитку;
- створює здобувачам вищої освіти можливості користуватися відповідною документацією та надає допомогу у підборі матеріалів для оформлення звіту з практики;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення здобувачем вищої освіти трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту з практики;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного здобувача вищої освіти, де дає оцінку проходження практики.

Здобувачі вищої освіти, які проходять переддипломну практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;

- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з робочою програмою практики;
- своєчасно прибути на базу практики та приступити до виконання її програми;
- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);
- своєчасно і повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- періодично звітувати перед керівником практики від кафедри про виконану роботу;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захистити його перед комісією.

9. Вимоги до звітної документації з практики

До звітної документації з переддипломної практики відносяться щоденник і звіт з переддипломної практики.

Щоденник практики містить календарний графік проходження практики, який складається на основі календарного плану переддипломної практики. Календарний графік підписується керівником від бази практики та завіряється печаткою. Записи у щоденнику здобувач вищої освіти робить кожного календарного дня практики з фіксацією конкретної роботи. На останній сторінці щоденника керівник практики від підприємства дає коротку характеристику здобувача вищої освіти під час проходження практики, завіривши її підписом та печаткою. Крім того, щоденник практики повинен містити печатки, що фіксують прибуття на практику та вибуття з практики здобувача вищої освіти (в цілому чотири печатки).

Звіт з переддипломної практики містить титульний аркуш (додаток), вступ, розділи 1, 2, 3, висновки, список використаних джерел, додатки.

Вступ. У вступі необхідно сформулювати мету проходження переддипломної практики, визначити перелік завдань, предмет та об'єкт (базу) проходження практики, основні методи дослідження. Обсяг вступу – 2 сторінки.

Розділ 1. Організаційна та економічна характеристика туристичного підприємства. Висвітлюється статус підприємства (дата створення, юридична адреса, форма власності, належність до певної організаційно-правової форми, основні цілі та обмеження діяльності, загальна стратегія) відповідно до Статуту, Установчого договору, Ліцензії на право здійснення відповідного виду підприємницької діяльності, Сертифікату відповідності тощо. Наводиться організаційно-управлінська структура бази практики, викладаються функції підрозділів та взаємодія між ними. Досліджуються форми реалізації функцій менеджменту на підприємстві (загальне адміністративне управління підприємством). Проводиться динамічний аналіз основних груп показників ресурсного забезпечення, результатів та ефективності діяльності підприємства (забезпеченість матеріальними, нематеріальними та трудовими ресурсами,

надання туристичних послуг, фінансові результати та рентабельність, фінансова стійкість та платоспроможність). Обсяг розділу 1 – 5-6 сторінок.

Розділ 2. Стан питань, що досліджуються у межах теми кваліфікаційної роботи. Проводяться визначені аналітичні розрахунки досягнутого рівня проблематики, що досліджується відповідно до теми кваліфікаційної роботи на матеріалах бази практики. Узагальнюються проведені розрахунки та оцінюються отримані результати у межах тематики досліджень. Обсяг розділу 2 – 7-9 сторінок.

Розділ 3. Шляхи вдосконалення питань, що досліджуються у межах теми кваліфікаційної роботи. Формулюються пропозиції щодо можливих шляхів і напрямів вирішення проблем, які досліджуються, на сучасному етапі розвитку сфери туризму та рекреації, що підтверджені відповідними розрахунками та висновками. Обсяг розділу 3 – 6-7 сторінок.

Висновки. У висновках узагальнюється зміст розділів 1-3 звіту з переддипломної практики, наводяться пропозиції щодо напрямів поліпшення діяльності туристичного підприємства. Обсяг висновків – 2 сторінки.

Список використаних джерел. Здобувач вищої освіти під час написання звіту з переддипломної практики користується літературними джерелами. Їхній перелік повинен включати 20-25 джерел.

У звіті з переддипломної практики повинні бути додатки: форми фінансової та статистичної звітності підприємства за три останні роки, організаційно-правові документи, допоміжна інформація тощо.

При написанні звіту з переддипломної практики слід дотримуватися академічної доброчесності. У зв'язку з цим рекомендується ознайомитися з Порядком перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9854/poryadokperevirkytekstiv20242.pdf>).

Перед подаванням звіту на кафедру здобувач вищої освіти повинен власними силами, за допомогою існуючих онлайн-сервісів перевірити звіт на наявність текстових запозичень. Перевірку тексту звіту на наявність текстових запозичень проводять без списку використаних джерел і додатків.

Звіт подібності, в якому відображається відсоток схожості, подається зі звітом. Позитивний висновок щодо відсутності ознак плагіату зазначає керівник переддипломної практики в листі оцінювання. Результатом перевірки є висновок із наведеним відсотком оригінальності, який слід розуміти наступним чином:

Відсоток оригінальності	Рівень оригінальності	Рекомендована дія
71-100 %	Високий	Після аналізу керівника від кафедри звіт з переддипломної практики допускається до захисту.
51-70 %	Достатній	Звіт з переддипломної практики потребує уваги з боку керівника від кафедри; допускається до захисту.
31-50 %	Умовний	Звіт з переддипломної практики потребує особливої уваги з боку керівника від кафедри, може бути повернутий для коригування з подальшою повторною перевіркою.
30 % і нижче	Низький	Звіт з переддипломної практики відхиляється та може бути прийнятий до розгляду після докорінного перероблення з обов'язковою повторною перевіркою.

Звіт з переддипломної практики, який має високий або достатній рівень оригінальності тексту, аналізується керівником від кафедри і, за умови відсутності неправомірних запозичень, допускається до захисту. Звіт з переддипломної практики, який має умовний рівень оригінальності тексту, потребує особливої уваги з боку керівника від кафедри, може бути повернутий для коригування з подальшою повторною перевіркою. Звіт з переддипломної практики, який має низький рівень оригінальності тексту, відхиляється та може бути прийнятий до розгляду після докорінного перероблення з обов'язковою повторною перевіркою.

У випадку виявлення сфальсифікованих даних в акті перевірки, поданих особисто здобувачем вищої освіти, до нього вживаються заходи відповідно до основних положень Кодексу академічної доброчесності ПДАУ.

10. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

На останньому тижні практики здобувач вищої освіти закінчує роботу над звітом з переддипломної практики. Повністю оформлений звіт з переддипломної практики разом зі щоденником підписуються керівником практики від підприємства і подаються на кафедру фінансів, економічних досліджень і туризму не пізніше трьох робочих днів після закінчення практики.

Звіт з переддипломної практики разом зі щоденником перевіряє керівник практики від університету. Він готує лист-оцінювання результатів проходження переддипломної практики, в якому дає оцінку роботи здобувача вищої освіти.

Здобувач вищої освіти захищає звіт з переддипломної практики перед комісією, призначеною завідувачем кафедри у складі 3-х осіб: керівника практики від університету та двох науково-педагогічних працівників.

При оцінці звіту з переддипломної практики враховуються: характеристика, надана керівником практики від підприємства, зміст звіту, висновки керівника практики від університету, відповіді здобувача вищої освіти на запитання членів комісії на захисті. За результатами захисту комісія виставляє оцінки за шкалою оцінювання звіту з переддипломної практики (табл. 4).

Таблиця 4

Критерії оцінювання звіту з переддипломної практики

Види робіт, що підлягають оцінюванню	Кількість балів
Результати проходження практики здобувачем вищої освіти, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики	0-10
Змістовність наповнення та якість оформлення звіту з переддипломної практики	0-40
Змістовність наповнення та якість оформлення щоденника з практики	0-9
Загальна кількість балів, визначена керівником практики від кафедри (до захисту)	0-59
Презентація здобувачем вищої освіти результатів проходження практики та відповіді на запитання членів комісії	0-41

Шкала та критерії оцінювання

результатів проходження практики здобувачем вищої освіти, оцінка яких надана у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики

Кількість балів	Критерії оцінювання
6-10	У відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики зазначено повне виконання програми практики, що дозволяє у повному обсязі сформулювати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
1-5	У відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики зазначено неповне виконання програми практики, що дозволяє не повною мірою сформулювати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також

	світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
0	У відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики зазначено невиконання програми практики, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Таблиця 6

Шкала та критерії оцінювання

змістовності наповнення та якості оформлення звіту з переддипломної практики

Кількість балів	Критерії оцінювання
31-40	Змістовність наповнення та якість оформлення звіту з переддипломної практики на високому рівні, що дозволяє у повному обсязі сформулювати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та

	реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
21-30	Змістовність наповнення та якість оформлення звіту з переддипломної практики на рівні вище середнього, що дозволяє сформулювати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних

	професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
11-20	Змістовність наповнення та якість оформлення звіту з переддипломної практики на середньому рівні, що дозволяє не повною мірою сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
1-10	Змістовність наповнення та якість оформлення звіту з переддипломної практики на низькому рівні, що практично не дозволяє сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти

	основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
0	Змістовність наповнення та якості оформлення звіту з переддипломної практики на дуже низькому рівні, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Таблиця 7

Шкала та критерії оцінювання

змістовності наповнення та якості оформлення щоденника з практики

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Змістовність наповнення та якості оформлення щоденника з практики на високому рівні, що дозволяє у повному обсязі сформулювати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування

	споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
7-8	Змістовність наповнення та якість оформлення щоденника з практики на рівні вище середнього, що дозволяє сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх

	розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
5-6	Змістовність наповнення та якість оформлення щоденника з практики на середньому рівні, що дозволяє не повною мірою сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
3-4	Змістовність наповнення та якість оформлення щоденника з практики на рівні нижче середнього, що не дозволяє повною мірою сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний

	потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
1-2	Змістовність наповнення та якість оформлення щоденника з практики на низькому рівні, що практично не дозволяє сформулювати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської

	свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
0	Змістовність наповнення та якість оформлення щоденника з практики на дуже низькому рівні, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Таблиця 8

Шкала та критерії оцінювання

*презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики та
відповідей на запитання членів комісії*

Кількість балів	Критерії оцінювання
31-41	Презентація включає 10 і більше змістовно-інформативних слайдів, дано вичерпні відповіді на усі запитання членів комісії, що дозволяє у повному обсязі сформулювати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх

	розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
21-30	Презентація включає більше 8-9 змістовно-інформативних слайдів, дано відповіді на більшість запитань членів комісії, що дозволяє сформулювати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
11-20	Презентація включає більше 6-7 змістовно-інформативних слайдів, дано відповіді на половину запитань членів комісії, що дозволяє не повною мірою сформулювати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму,

	їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
1-10	Презентація включає 5 і менше змістовно-інформативних слайдів, дано відповіді на менше половини запитань членів комісії, що не дозволяє повною мірою сформувати компетентності та досягти програмні результати навчання, а саме: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території; застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів; розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності; застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг; встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей; проявляти

	повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері; адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях; аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань; виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання; приймати обґрунтовані рішення у сфері професійної діяльності; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях; використовувати теоретичний та методичний інструментарій статистичного, облікового, податкового та аналітичного забезпечення діагностики діяльності суб'єктів туристичного бізнесу; уміти розробляти, реалізовувати та просувати продукти у сфері сільського зеленого туризму.
0	Презентація відсутня, не дано відповіді на запитання членів комісії, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Результат проходження переддипломної практики оцінюється за 100-бальною шкалою, де позитивною є оцінка від 60 до 100 балів (табл. 9).

Таблиця 9

Шкала оцінювання переддипломної практики

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно
1–34	F	

Після завершення захисту звітів з переддипломної практики й отримання здобувачами вищої освіти позитивних оцінок проводиться науково-практична конференція за підсумками проходження практики.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму переддипломної практики, отримав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку на захисті звіту, направляється повторно на практику або розглядається питання про його відрахування з університету.

11. Політика проходження практики

- щодо термінів проходження та звітування за результатами практики: усі теми, передбачені робочою програмою практики, мають бути виконані у встановлені терміни; повністю оформлений звіт з переддипломної практики разом зі щоденником подаються на кафедру не пізніше трьох робочих днів після закінчення практики;

- щодо академічної доброчесності: документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання тематичного

плану практики (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); покликання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

- щодо оскарження результатів оцінювання: особливості процедури оскарження результатів оцінювання регламентовані Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf>.

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Алієва-Барановська В. М., Дахно І. І. Міжнародний туризм : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2020. 344 с.

2. Аріон О. В. Географія туризму : навч. посіб. Київ : ПАТЕРИК, 2019. 252 с.

3. Боруцька Ю. З. Практикум із методики створення еколого-туристичних стежок і маршрутів (з елементами сільського зеленого туризму) : навч.-метод. посіб. Екологічний коледж Львівського національного аграрного університету. Львів, 2020. 166 с.

4. Брич В. Я. Організація готельно-ресторанної справи : навч. посіб.: за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 484 с.

5. Влащенко Н. М., Тонкошкур М. В. Інноваційні технології в туризмі : навч. посіб. Харків : Харків. нац. ун-т міськ. госп. ім. О. М. Бекетова, 2022. 214 с.

6. Гаврилюк С. П. Сучасні тренди розвитку туристичного підприємництва в Україні. Регіональний туризм: сучасні виклики та перспективи розвитку : колективна монографія / В. Г. Алькема [та ін.]; ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК». Київ : Університет «КРОК», 2022. С. 117-154.

7. Гайдай О. М. Музеєзнавство : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 212 с.

8. Головня О. М., Ставська Ю. В. Міжнародний туризм : навч. посіб. Вінниця : ТОВ «Друк», 2020. 316 с.

9. Горіна Г. О. Міжнародний туризм : навч. посіб. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Львів : Магнолія 2006, 2023. 143 с.

10. Дехтяр Н. А. Світовий ринок туристичних послуг і пріоритети розвитку туризму в Україні : монографія. Харків : Лібуркіна Л. М., 2021. 469 с.

11. Джинджоян В. В. Інноваційні технології в туризмі та гостинності : навч. посіб. / В. В. Джинджоян, Т. В. Тесленко, К. М. Горб ; ВНПЗ «ДГУ». 2-ге вид. Київ : Каравела, 2024. 339 с.

12. Джинджоян В., Горожанкіна Н., Бойко З. Основи туризмознавства : навч. посіб. Київ : ФОП Піча Ю. В., 2022. 246 с.

13. Доценко А. І. Географія туризму : навч. посіб. Київ : Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна», 2020. 177 с.
14. Доценко А. І. Туристичне країнознавство. Київ : Університет «Україна», 2022. 148 с.
15. Заваріка Г. М. Курортна справа : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] ; М-во освіти і науки України. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 263 с.
16. Інструкція з організації обліку музейних предметів: наказ Міністерства культури України № 580 від 21 липня 2016 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1129-16#Text>.
17. Карюк В. І. Цифровізація економіки як передумова розвитку регіонального туризму в Україні за сучасних умов. Регіональний туризм: сучасні виклики та перспективи розвитку : колективна монографія / В. Г. Алькема [та ін.]; ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК». Київ : Університет «КРОК», 2022. С. 155-190.
18. Ковешніков В. С., Матвієнко А. Т. Разметова О. Г. Організація готельно-ресторанного господарства : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 564 с.
19. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності : навч. посіб. Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 272 с.
20. Кузишин А. В. Історія туризму : навч. посіб. Тернопіль : РВВ Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2017. 232 с.
21. Кушнірук Г. В. та ін. Стратегії сталого розвитку в туризмі та готельно-ресторанному бізнесі: можливості і проблеми запровадження в Україні : колективна монографія, за ред. д-ра іст. наук, проф. Чепурди Г. М. Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2021. 189 с.
22. Лавренко В. Практичне музеєзнавство. Дніпро : ЛІРА, 2023. 116 с.
23. Левицька І. В., Басюк Д. І., Климчук А. О., Тарасюк Г. М., Москвічова О. С. Економіка туризму : навч. посіб. Житомир, 2020. 488 с.
24. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю., Посохов І. С. Історія туризму : навч. посіб. (спец. «Туризм»). Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2018. 372 с.
25. Любіцева О. О., Шпарага Т. І. Музейний туризм : навч. посіб. Київ, 2021. 150 с.
26. Мальська М. П. Економіка туризму: теорія та практика : підручник. Київ : ЦУЛ, 2019. 544 с.
27. Мальська М. П. Кризовий менеджмент в туризмі: теорія, методологія та практика : навч. посіб. Crisis management in tourism: theory, methodology and practice. Київ : SBA-Print, 2019, 166 с.
28. Мальська М. П. Медичний і оздоровчий туризм (міжнародні та національні аспекти) : навч. посіб. / М. П. Мальська, Ю. О. Бордун, Н. В. Антонюк ; М-во освіти і науки України, Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Київ : Каравела, 2022. 232 с.

29. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство: теорія та практика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
30. Мальська М. П., Гамкало М. З., Бордун О. Ю. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 184 с.
31. Мальська М. П., Гамкало М. З., Бордун О. Ю. Туристичне країнознавство. Європа : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 224 с.
32. Мальська М. П., Малюга Л. А., Масюк Ю. О. Міжнародний курортний спа-менеджмент : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти ; М-во освіти і науки України, Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Київ : Піча Ю. В., 2022. 275 с.
33. Мальська М. П., Мандюк Н. Л. Основи маркетингу у туризмі : підручник. Київ : ЦУЛ, 2019. 336 с.
34. Мальська М. П., Рутинський М. Й., Білоус С. В., Мандюк Н. Л. Економіка туризму : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 544 с.
35. Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Історія розвитку туризму : навч. посіб. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. 117 с.
36. Масляк П. О. Рекреаційна географія : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 343 с.
37. Мелконян Д. В., Яворська В. В. Статистика в туризмі : навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 195 с.
38. Міхо О. І. Анімація в рекреації та туризмі : словник-довідник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 224 с.
39. Монастирський В. Р. Природні ресурси і рекреаційні комплекси світу : навч. посіб. ННВК «АТБ». Львів, 2022. 200 с.
40. Ніколайчук О. А. Готельно-ресторанний бізнес : навч. посіб. / О. А. Ніколайчук, Н. С. Приймак, О. А. Сімакова, А. В. Слащева, Ю. А. Горяйнова, Ю. М. Коренець, О. А. Боднарук, О. А. Пусікова, Є. Г. Клевцов ; ред. О. А. Ніколайчук. Кривий Ріг : Вид. ДонНУЕТ, 2022. 250 с.
41. Основи музеєзнавства : навч. посіб. / О. В. Виноградова, В. Г. Дарчук ; за ред. О. В. Виноградової ; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Львів : Магнолія 2006, 2012. 183 с.
42. Панченко Ю. В., Лугінін О. Є. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму : навч. посіб. Київ : ПАТЕРИК, 2019. 342 с.
43. Парфіненко А. Ю., Лиман С. І. Історія туризму : навч. посіб. Суми : Видавництво Університетська книга, 2020. 372 с.
44. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі : колективна монографія / за наук. ред. проф. Л. Ю. Матвійчук. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2019. 320 с.
45. Положення про Музейний фонд України: постанова Кабінету Міністрів України № 1147 від 20 липня 2000 р. (редакція від 30 квітня 2024 р.) / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2000->

%D0%BF#Text.

46. Про музеї та музейну справу: Закон України № 249/95-ВР від 29 червня 1995 р. (редакція від 10 серпня 2022 р.) / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

47. Про туризм: Закон України № 324/95-ВР від 15 вересня 1995 р. (у редакції від 15 листопада 2024 р.) / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

48. Рекреаційні комплекси світу : навч. посіб. / І. Л. Полчанінова, М. М. Покоłodна; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 107 с.

49. Руденко С. Б. Музей як технологія : монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 436 с.

50. Світлична В. Ю., Александрова С. А. Економіка готельно-ресторанного господарства: навч. посіб. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 142 с.

51. Світлична В. Ю., Александрова С. А. Економіка туризму : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 167 с.

52. Семенов В. Ф. Туристичне країнознавство : навч. посіб. / В. Ф. Семенов, О. В. Дишкантюк, В. Д. Олійник ; за ред. В. Ф. Семенова ; Одес. нац. екон. ун-т. 2-е вид., допов., випр. Херсон : Вид. Грінь Д. С., 2013. 392 с.

53. Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. Туристичне країнознавство : підручник. Херсон : Олді-плюс, 2020. 808 с.

54. Стойка А. В., Горюнова К. А. Туроперейтинг : навч. посіб. Київ : МДУ, 2024. 182 с.

55. Туристські ресурси України : підручник / М. М. Покоłodна, Т. В. Гордієнко, І. Л. Полчанінова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 222 с.

56. Туроперейтинг : навч. посіб. / [В. Я. Брич, О. Є. Гарбера, О. Я. Гугул та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Брича ; М-во освіти і науки України, Терноп. нац. екон. ун-т. Київ : Кондор, 2023. 275 с.

57. Уварова Г. Ш., Мелько Л. Ф. Туристичне країнознавство : навч. посіб. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2022. 410 с.

58. Устименко Л. М., Афанасьєв І. Ю. Історія туризму : навч. посіб. Київ : Альтер-прес, 2015. 320 с.

59. Устименко Л. М., Булгакова Н. В. Туристичне країнознавство : практикум. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 48 с.

60. Чир Н. В. Рекреаційна географія : навч-метод. посіб. Мукачево : вид-во Дишкант С. Я., 2019. 156 с.

61. Школа І. Менеджмент туризму : підручник / І. Школа, О. Корольчук. Київ : ПАТЕРИК, 2019. 464 с.

62. Щука Г. П. Туроперейтинг у питаннях та відповідях : навч. посіб. Берегове : ЗУІ, 2023. 99 с.

63. Ярмоменко С. Г. Туристичні ресурси України. Київ : Олді-Плюс, 2021, 472 с.

Допоміжні

1. Антоненко В., Хуткий В. Музеї як туристичний ресурс: культурнопросвітницькі проекти в сучасному культурному просторі туристичної дестинації. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Туризм. 2021. Том 4, № 2. URL: <http://tourism.knukim.edu.ua/article/view/249698>.
2. Антоненко В., Хуткий В., Мельник Д. Туристичний потенціал замкового туризму в Подільсько-Буковинському туристичному кластері. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Туризм. 2021. Том 4, № 2. URL: <http://tourism.knukim.edu.ua/article/view/249698>.
3. Баженова С., Пологовська Ю., Канцур І. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 38. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-22>.
4. Банєва І. О., Величко О. В. Сучасні підходи до організації готельно-ресторанного бізнесу. *Modern Economics*. 2022. № 36. С. 6-11. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V36\(2022\)-01](https://doi.org/10.31521/modecon.V36(2022)-01).
5. Барна М. Ю., Гліненко Л. К., Дайновський Ю. А. Маркетингові дослідження у сфері готельно-ресторанного і туристичного бізнесу: проблеми і недоліки. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2021. № 1. С. 5-17. URL: <https://doi.org/10.36477/tourismhospcee-1-1>.
6. Благун І., Румянцева І. Аналіз сучасних тенденцій розвитку туризму в Україні в кризових умовах. *Věda a perspektivy*. 2024. № 2. С. 56-65. URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-2\(33\)-56-65](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-2(33)-56-65).
7. Бондаренко Л. А. Інструменти підвищення якості туристичних послуг в умовах конкуренції. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна*. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2021. Вип. 13. С. 167-173. DOI: 10.26565/2310- 9513-2021-13-17.
8. Брич В., Галиш Н. Сталий розвиток туристичної індустрії: екологічний та статистичний вимір. *Економічний аналіз*. 2020. № 4. С. 23-30.
9. Гапоненко Г. І., Євтушенко О. В. Економіка туристичного підприємства : методичні рекомендації до вивчення дисципліни (для студентів спеціальності 242 «Туризм»). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 72 с.
10. Глубоченко К. О., Дорошенко О. М. Аналіз сучасного стану ринку та перспективи туристичних послуг в Україні. *Modern Economics*. 2021. № 30. С. 71-75.
11. Гончаренко Н. Г. Прийняття обґрунтованих управлінських рішень на підставі економічного аналізу господарської діяльності підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Вип. 30. С. 52-54. URL: http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/ 30_2020ua/12.pdf.
12. Джинджоян В. В. Аналіз туристичних підприємств України в контексті реалізації соціальних функцій. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7897>.
13. Дребо О. І., Бабікова К. О. Еколого-економічна оцінка рекреаційно-туристичного природокористування. *Агроекологічний журнал*. 2020. № 1. С.

140-148. DOI: <https://doi.org/10.33730/2077-4893.1.2020.201285>.

14. Дутка Г. Я., Савіцька О. П., Савіцька Н. В. Кластерний аналіз діяльності суб'єктів туристичної діяльності: регіональний аспект. *Економічний аналіз*. Тернопіль. 2019. Том 29. № 1. С. 114-125.

15. Єгорова О. В., Крутько С. В. Аналіз галузевих підходів до запобігання банкрутству: на прикладі аграрних підприємств і туристичних операторів. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. Том 2 (5). С. 7-14. DOI: [https://doi.org/10.60022/2\(5\)-1S](https://doi.org/10.60022/2(5)-1S).

16. Єгорова О. В., Скляр Г. П., Логвин М. М., Карпенко Н. М., Тютюнник Ю. М. Інноваційні методи проведення музейних екскурсій. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. Том 2(3). С. 22-28. DOI: [https://doi.org/10.60022/2\(3\)-3S](https://doi.org/10.60022/2(3)-3S).

17. Єгорова О. В. Аналіз ефективності діяльності у сфері сільського туризму. *Креативна особистість і модернізація туризму* : матеріали методологічного трансдисциплінарного семінару (м. Полтава, 3 грудня 2024 року) / за заг. ред. Г. П. Скляра. Полтава : ПУЕТ, 2024. С. 50-55.

18. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О. Соціологічний та статистичний аспекти досліджень розвитку туризму в Україні. *Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час* : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 28 червня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 39-42.

19. Загорянська О. Л. Екскурсійна діяльність як перспективний напрям розвитку туристичної галузі. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2020. № 3. С. 72-76.

20. Івашина Л., Бишовець Л. Воєнний стан: особливості організації готельно-ресторанного бізнесу на Черкащині. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2022. № 2 (6). С. 5-8. URL: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.2\(6\).2022.1](https://doi.org/10.32782/2708-4949.2(6).2022.1).

21. Карпенко Н. М., Шуканов П. В., Логвин М. М., Єгорова О. В., Шуканова А. А. Реалізація туристичного потенціалу в умовах війни та повоєнного відновлення: регіональний аспект. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. Том 2 (4). С. 80-87. DOI: [https://doi.org/10.60022/2\(4\)-9S](https://doi.org/10.60022/2(4)-9S).

22. Каткова Т. І. Статистичний аналіз ринку туристичних послуг України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2021. Випуск 30. С. 159-164. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/489/457>.

23. Кізюн А. Г., Гуцал Л. А., Цуркан І. М. Аналіз розвитку індустрії туризму в Україні в умовах російсько-української війни. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2023. № 8. С. 79-87. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/tourism/article/view/1406>.

24. Ковальчук Є. І., Надольська В. В. Музеезнавство : навчально-методичні матеріали для підготовки бакалавра спеціальності 027 «Музеезнавство, пам'яткознавство» освітньо-професійної програми «Музейний менеджмент, культурний туризм». Луцьк, 2022. 60 с.

25. Кулібаба А., Рудич А. Особливості організації статистичного спостереження діяльності туроператорів. *Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України: природний, соціальний,*

економічний та інноваційний аспекти : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 трав. 2025 р.). Полтава : ПДАУ, 2025. С. 126-130.

26. Кушнірук В., Величко О., Коваль О. Управління бізнес-процесами в готельно-ресторанному бізнесі. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 47. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-65>.

27. Масюк Ю. О. Міжнародний курортний та СПА менеджмент : методичні рекомендації. Львів, 2020. 40 с.

28. Матюх С. А. Журба І. Є., Несторишен І. В. Економіка підприємств туристичної галузі: проблеми та перспективи розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 3. Т.2. С. 7-12.

29. Музеезнавство, екскурсознавство, охорона пам'яток : метод. вказівки до проведення семінарських занять з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ден. та заоч. форми здобуття освіти зі спец. 242 «Туризм» / Державний біотехнологічний університет; авт.-уклад. А. С. Лапченко. Харків, 2022. 24 с.

30. Небаба Н. О., Разінькова М. Ю., Стелюк Н. Ф. Економіка та фінанси готельно-ресторанного бізнесу. *Наукові перспективи*. 2022. № 9 (27). С. 260-269. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-9\(27\)-260-269](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-9(27)-260-269).

31. Петренко С. Аналіз інформаційного розвитку підприємств в сфері туризму. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2023. № 4 (10). С. 32-42. URL: <https://journals.chdtu.ck.ua/index.php/itsf/article/view/100>.

32. Підлужна О. Б., Колос З. В. Конкурентоспроможність в туризмі як провідний напрям сталого розвитку. *Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 1. С. 469-477. URL: https://visen.knau.kharkov.ua/20191_45.html.

33. Пузирьова П. В. Розвиток стратегічного партнерства на основі створення інноваційної бізнес-моделі повоєнного розвитку туризму в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2022. № 8 (254). С. 39-48.

34. Рекреаційні комплекси світу : конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач: А. Л. Помаз-Пономаренко. Харків : НУЦЗУ, 2020. 154 с.

35. Романченко Ю. О., Тютюнник С. В., Тютюнник Ю. М. Реалізація туристичних товарів і послуг: обліково-аналітичний аспект. *Пріоритетні напрями соціально-економічного розвитку України* : колективна монографія / за ред. Антошкіної Л. І., Рунчевої Н. В., Горячої О. Л. Київ : Талком, 2020. С. 131-142.

36. Семенюк Л. Л., Рудич А. І., Бірюкова О. В. Роль гастрономічного туризму у сталому розвитку готельно-ресторанної справи та підвищенні привабливості регіонів України. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск 75. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6161>.

37. Сергієнко О., Баранова В. Аналіз інвестиційної привабливості туристичної галузі України. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 2022. № 1(4). С. 49-61.

38. Середа Н., Піюренко І. Інноваційна діяльність в готельно-ресторанному бізнесі. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 55. DOI:

<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-58>.

39. Сокол Т. Г., Фастовець О. О Регіональний вектор розвитку туризму в Україні. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2022. № 1(78). С. 132-144. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2022-1>.

40. Сокол Т., Доліч Є. Перспективи стандартизації та сертифікації в туристичному бізнесі України. *Регіональний туризм: сучасний стан та шляхи оптимізації* : матеріали І-ї Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2 квітня 2021 р.). Київ : Університет «КРОК», 2021. С. 117-118.

41. Тараненко Г. Г. Розвиток туризму в сучасних умовах: реалії та перспективи. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2022/92.pdf.

42. Топтун С., Рудич А. Шляхи підвищення ефективності туристичної діяльності. *Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України: природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти* : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 трав. 2025 р.). Полтава : ПДАУ, 2025. С. 172-176.

43. Туристські ресурси України: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач: О. В. Поступна. Харків : НУЦЗУ, 2020. 209 с.

44. Тютюнник Ю. М. Вплив туристичної галузі на наповнення державного та місцевих бюджетів України. Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за результатами науково-дослідної роботи 2021-2022 років (м. Полтава, 17-18 травня 2023 р.). Полтава : РВВ ПДАУ, 2023. С. 214-216.

45. Тютюнник Ю. М., Лега О. В., Безкровний О. В., Ліпський Р. В., Ромаш Д. В. Фінансово-економічний вимір розвитку туризму Полтавщини. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 16. URL: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/375/339>.

46. Тютюнник Ю. М. Маркетингові інструменти дослідження ринку туристичних послуг. *Науковий вимір осмислення та пошуку оптимальних моделей розвитку України: маркетинговий, економічний, фінансовий та управлінський аспекти* : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 04-05 березня 2024 р. Київ : Академія праці, соціальних відносин та туризму, Вид-во АПСВТ, 2024. С. 262-263.

47. Тютюнник Ю. М. Проблематика запровадження нових стандартів якості у сфері гостинності в Україні. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством* : Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 2. м. Полтава, 30-31 березня 2023 р. Полтава, 2023. С. 633-634.

48. Тютюнник Ю. М. Розподіл туристів в Україні за метою поїздки та видами туризму. *Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації* : Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Харків, 21 лютого 2023 р.). Харків, 2023. С. 195-198.

49. Тютюнник Ю. М. Сучасні характеристики розвитку внутрішнього

туризму в Україні. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін* : Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 26 жовтня 2023 р. Полтава, 2023. С. 856-857.

50. Тютюнник Ю. М. Тенденції оподаткування туристичної галузі України в умовах військового стану. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін* : Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 27 жовтня 2022 р. Полтава, 2022. С. 1446-1447.

51. Тютюнник Ю. М. Тенденції розвитку вітчизняної індустрії туризму. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством* : Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 14-15 квітня 2022 р. Полтава, 2022. С. 723-724.

52. Тютюнник Ю. М. Типи туристичних операторів як суб'єктів туристичної діяльності. *Актуальні питання сучасної економічної науки* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф., 6 грудня 2022 р. Полтава : ПДАУ, 2022. С. 226-228.

53. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Дорошенко О. О. Тенденції податкових надходжень від туристичної діяльності в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 78. С. 188-193. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2024/78_2024/37.pdf.

54. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Єгорова О. В. Методичні аспекти аналізу факторів формування показника вартості туристичних пакетів. *Причорноморські економічні студії*. 2024. Випуск 85. С. 154-158. URL: http://bses.in.ua/journals/2024/85_2024/29.pdf.

55. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз підприємств : навч. посіб. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.

56. Тютюнник Ю. М., Каптюх А. О. Світові тенденції розвитку спортивного туризму. *Світові досягнення і сучасні тенденції розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 14-15 листопада 2024 р. : колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої ; [Електронний ресурс]. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. С. 448-451.

57. Тютюнник Ю. М., Ковтун Л. А. Аналіз ліквідності та платоспроможності туристичної компанії. *Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час* : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 28 червня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 145-149.

58. Тютюнник Ю. М., Сорочинська М. А. Екотуризм як форма долучення до природної та культурної спадщини. *Світові досягнення і сучасні тенденції розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 14-15 листопада 2024 р. : колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої ; [Електронний ресурс]. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. С. 451-455.

59. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. Тенденції розвитку туристичного бізнесу в Україні в умовах військового стану. *Трансформація національної, закордонної моделей економічного розвитку та законодавства в умовах воєнного часу* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції ВНУ ім. Лесі Українки (м. Луцьк, 27-29 червня 2022 р.). Луцьк : СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. С. 289-291.

60. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. Тенденції розподілу туристів в Україні за ознакою форм туризму. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку агропродовольчої сфери, індустрії гостинності та торгівлі* : тези доповідей Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф., 2 листопада 2022 р. / Державний біотехнологічний університет. Харків, 2022. С. 289-291.

61. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В., Сорочинська М. А. Аналіз змін в оподаткуванні та фінансовому моніторингу суб'єктів туристичної діяльності. *Управління розвитком соціально-економічних систем* : Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (присвячена пам'яті професора Григорія Євтієвича Мазнева). (м. Харків, 06-07 березня 2025 року). Харків : ДБТУ. Ч. 3. 2025. С. 278-280.

62. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В., Чіп Л. О. Структурно-динамічна характеристика майнового стану суб'єктів туристичної діяльності в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2025. № 82. С. 335-341. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/82-2025>.

63. Тютюнник Ю. М., Удовиченко І. А., Федорченко Л. В. Динаміка показників діяльності музейних закладів Полтавської області. *Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час* : збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 28 червня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 150-152.

64. Тютюнник Ю. М., Шуліка Е. Ю. Правові аспекти регулювання діяльності у сфері сільського і зеленого туризму. *Управління розвитком соціально-економічних систем* : Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (присвячена пам'яті професора Григорія Євтієвича Мазнева) (м. Харків, 06-07 березня 2025 року). Харків : ДБТУ. Ч. 3. 2025. С. 271-275.

65. Тютюнник Ю., Нужна І. Інвестиційно-фінансова складова бізнес-планування у сільському зеленому туризмі. *Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України: природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти* : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 трав. 2025 р.). Полтава : ПДАУ, 2025. С. 181-184.

66. Тютюнник Ю., Тютюнник С. Динаміка податкових надходжень як індикатор відновлення сфери туризму в Україні. *Глобалізаційні процеси: виклики та рішення* : матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, МГУ, 12 листопада 2024 р.). Одеса, 2024. С. 195-196.

67. Туристична статистика України : офіційний сайт ДАРТ. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/za-9-misyaciv-2024-roku-do-derzhavnogo-byudzhetu-vid-turistichnoyi-galuzi-nadiyshlo-ponad-2-mlrd-grn>.

68. Український ринок HORECA: основні показники, проблеми та тенденції розвитку. URL: https://drive.google.com/file/d/13BljyT4-mrwmBaQxspatwXAVW_fk9QmH/view.

69. Уварова Г. Ш. Роль туризму у просуванні національного і регіональних брендів України. *Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку* : матеріали III Міжнародної конференції (м. Київ, 2-3 грудня 2021 р.). Київ : Університет «КРОК», 2021. URL: <https://conf.krok.edu.ua/SRE/SRE2021/paper/view/854>.

70. Уварова Г. Ш. Шляхи модернізації регіонального туризму в Україні на сучасному етапі. *Регіональний туризм: сучасний стан та шляхи оптимізації* : матеріали I-ї Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 2 квітня 2021 р.) Київ : Університет «КРОК», 2021. С. 124-127. URL: <https://conf.krok.edu.ua/RT/RT/paper/view/469>.

71. Хвостик Д., Рудич А. Особливості формування туристичних потоків. *Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України: природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти* : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 трав. 2025 р.). Полтава : ПДАУ, 2025. С. 185-190.

72. Шелеметьєва Т. В., Гресь-Євреїнова С. В., Мамотенко Д. Ю. Аналітичний інструмент стратегічного менеджменту: використання PEST-аналізу в туризмі. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Випуск 53. С. 38-46. URL: https://bses.in.ua/journals/2020/53_2020/8.pdf.

73. Шуліка Е. Ю., Єгорова О. В. Використання жестової мови при обслуговуванні туристів як забезпечення інклюзивності туристичного обслуговування. *Світові досягнення і сучасні тенденції розвитку туризму та готельно-ресторанного господарства* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 14-15 листопада 2024 р. : колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. С. 524-527.

74. Юхновська Ю. О. Синергетична стратегія як основа управління розвитком потенціалу туристичної галузі України. *Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених (м. Одеса, 10 квітня 2019 р.) / Одеський національний економічний університет. Одеса : ОНЕУ, 2019. С. 150-153.

75. Global tourism sees upturn in Q3 but recovery remains fragile. UNWTO. November 2021. URL: <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347>.

76. UNWTO Tourism Highlights, 2019 Edition. URL: <https://www.eunwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152>.

Електронні ресурси

1. Електронний репозитарій наукових публікацій ПДАУ. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/>.

2. Каталог туристичних сайтів – туристична бібліотека. URL: <https://infotour.in.ua/index-1.htm>.

3. Офіційний сайт Департаменту культури і туризму Полтавської ОВА. URL: <https://culture.poda.gov.ua/?categoryId=9607>.

4. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України / Економічна статистика. Діяльність підприємств. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт Комунального підприємства «Полтавський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму і краєзнавства учнівської молоді Полтавської обласної ради». URL: <https://www.poltavatourcenter.pl.ua/>.
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
8. Офіційний сайт Федерації спортивного туризму України. URL: <https://www.fstu.com.ua/>.
9. Сайт «Все про туризм – туристична бібліотека». URL: <https://tourlib.net/ua/>.
10. Сайт Національної туристичної організації України. URL: <https://nto.ua/>.
11. Туризм в Україні. URL: https://vue.gov.ua/Туризм_в_Україні.
12. Україна туристична – сайт про туристичні місця України. URL: <https://www.turystam.in.ua/>.

ДОДАТОК

(зразок оформлення титульного аркуша з переддипломної практики)

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів

Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

ЗВІТ

з переддипломної практики

здобувача вищої освіти освітньо-професійної програми Туризм

спеціальності 242 Туризм і рекреація

4 курсу 1 групи першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

денної форми здобуття освіти

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

База практики:

(назва підприємства, установи, організації тощо)

(район, область)

Керівник практики від бази практики:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри:

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист звіту відбувся _____
(дата)

Оцінка: за 4-бальною шкалою _____

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____
(прізвища та ініціали)

Полтава 20____